

Český den proti rakovině 2019 (23. ročník), středa 15. května 2019

Hlavním tématem letošní sbírky jsou nádorová onemocnění plic.

Zhoubná onemocnění průdušnice, průdušek a plic jsou po nádorech tlustého střeva v ČR druhým nejpočetnějším nádorovým onemocněním. V roce 2016 bylo v ČR hlášeno celkem 6 782 případů nádorů této lokalizace (v MSK 805 případů). Převažuje výskyt u mužů (4 478 případů, tj. 86,2 na 100 000 mužů; v MSK 534 případů, tj. 89,9 na 100 000 mužů) v porovnání s výskytem u žen (2 304 případů, tj. 42,9 případů na 100 000 žen; v MSK 271 případů, tj. 43,9 na 100 000 žen).

Většina případů je, bohužel, zjištěna až v pokročilém stadiu. Významnou závažnost tohoto typu onemocnění ukazuje i fakt, že v rámci onkologických diagnóz bylo u obou pohlaví nejčastější příčinou smrti. Dalším specifikem jsou rozdílné vývojové trendy u mužů a žen. Zatímco u mužů zaznamenáváme dlouhodobý postupný pokles standardizované incidence i úmrtnosti, u žen je patrný neustálý mírný nárůst. Nejvíce případů u obou pohlaví zaznamenáváme ve věkové skupině 60 až 69 let.

K nejvýznamnějším rizikovým faktorům patří kuřáctví tabákových výrobků, zejména cigaret (ale také doutníků či dýmek). Více než 95 % mužů a 80 % žen, kteří touto chorobou onemocní, jsou současnými nebo bývalými kuřáky. Rizikovým faktorem je i pouhé vdechování tabákového kouře (tzv. pasivní kuřáctví). Zdravotní riziko představuje též ovzduší znečištěné produkty spalování.

Zhoubné nádory průdušek a plic nejsou samy o sobě dědičné, zvýšená vnímavost k rakovinotvorným látkám však může mít dědičný základ. Proto se toto onemocnění může objevit u více rodinných příslušníků, zejména mají-li srovnatelnou expozici rizikovým faktorům či podobný životní styl. Zanechání kuřáctví výrazně snižuje riziko vzniku zhoubných nádorů plic, ale riziko přetrvává ještě léta po zanechání kouření. Proto je třeba i bývalým kuřákům doporučit, aby nezanedbávali pravidelné kontroly. Úspěch léčby rakoviny plic závisí z velké části na tom, v jaké fázi byla zjištěna. Při odhalení nemoci v jejím prvním stadiu je míra přežití délky 5 let až osmdesátiprocentní, ve čtvrtém stadiu se pak propadá na nízkou úroveň 10 %.

Mezi ochranné faktory tedy řadíme nekuřáctví, pravidelnou fyzickou aktivitu a v neposlední řadě i zdravou, pestrou a vyváženou stravu.

Zdroje dat: www.uzis.cz, www.svod.cz